

Folksam LO Sverige

Folksam LO Sverige

Årsberättelse 2019

Förvaltare: Ian Raftell
Fondbolag: Swedbank Robur Fonder AB
Fondtyp: Aktiefonder
Startdatum: 1999-03-18

Jämförelseindex: OMX Stockholm Benchmark Cap Gross

Riskklass

Lägre risk

Högre risk

Lägre möjlig avkastning

Högre möjlig avkastning

1

2

3

4

5

6

7

Fondens 5 största innehav

	Exponering, tkr	% av fond
Volvo B	3 016 570	6,6
Atlas Copco B	2 411 068	5,3
Hexagon B	1 920 811	4,2
Essity	1 847 707	4,0
Swedbank A	1 797 474	3,9

Placeringsinriktning

Folksam LO Sverige är en aktivt förvaltat aktiefond som huvudsakligen placerar i stora och medelstora bolag inom olika branscher i Sverige. Placeringsinriktningen är bred och investeringar görs i flera branscher och bolag så att en god riskspridning uppnås. Fonden är främst avsedd för sparande i avtalspensioner och premiepension. Fonden har en långsiktig placeringshorisont och en aktiv investeringsstrategi som fokuserar på bolagsval snarare än branschval. Vi väljer de bolag som vi anser vara attraktivt värderade i förhållande till vår syn på bolagets framtida intjäningspotential. Fonden arbetar med ett lågt risktagande relativt sitt jämförelseindex. Fonden följer fondbolagets policy för ansvarsfulla investeringar och Folksam LO:s etiska placeringskriterier, läs mer i fondens informationsbroschyr.

Fondens utveckling

Under 2019 steg fonden med 31,4 %. Jämförelseindex steg med 31,5 % under samma period.

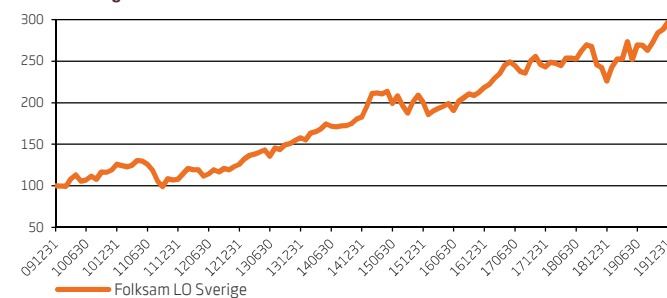
2019 blev ett mycket starkt börsår, trots oroliga tider med mycket politisk turbulens samt insikten om en begynnande global konjunkturförsvagning. Aktiemarknadens fokus kom istället ligga på de omständigheter som gynnade aktier som tillgångsslag; den etablerade lågräntemiljön samt att konjunkturförsvagningen framstod som måttlig och utan större negativa överraskningar.

Svårigheten under året för investerarna bestod främst i att fullt ut förstå att lågräntemiljön kommer att bestå, trots att exempelvis arbetslösheten i USA sjunkit till rekordlåga nivåer, vilket historiskt skapat inflation. Utan inflation i ekonomin ter sig en situation med permanent låga räntor inte längre som en omöjlighet. En sådan situation gör enkelt uttryckt aktiemarknadens vinster mer värda. Under året blev därför börsbolagens aktier dyrare då vinstutvecklingen i bolagen inte ökade i samma takt som aktiekurserna steg. Redan dyra aktier blev dyrare men även exempelvis fastighetsaktier fick ett uppsving bl.a. till följd av lägre upplåningskostnader men främst då fastigheter värderades upp i takt med att avkastningen i alternativet – räntemarknaden – var fortsatt låg.

13 innehav i portföljen steg med mer än 60 % under året. Fondens bästa innehav i absoluta tal var industribolagen Volvo och Atlas Copco samt spelleverantören Evolution Gaming. I förhållande till jämförelseindex gynnades fonden mest av Evolution Gaming, installations- och serviceföretaget Bravida samt skogskoncernen Stora Enso.

De mest negativa bidragen i absoluta tal kom från Swedbank och Nokia samt läkemedelsbolaget SOBI. I förhållande till jämförelseindex missgynnades fonden mest av sina undervikter i Hennes & Mauritz och Investor samt av att fonden av hållbarhetsskäl avstår från att investera i Swedish Match.

Kursutveckling

Marknadens utveckling

2019 blev decenniets starkaste börsår med en uppgång för Stockholmsbörsen (OMXSB) på 31,5 %. Året inleddes med ett mycket starkt första kvartal, en mer turbulent börs under sommaren och sedan ett mycket starkt sista kvartal med nya högstaniåvårer som avlöste varandra. Småbolsaktierna fortsatte som grupp att prestera bäst med en uppgång på över 40 % och har därmed utvecklats bättre än de stora bolagen sex år i rad. Alla större internationella index noterade också betydande ökningstal och det breda globalindexet MSCI World steg med 34,8 %. Vinnarbörs 2019 blev Moskvabörsen med en uppgång på över 50 %. Samtidigt fortsatte olika konjunkturindikatorer att peka allt tydligare mot en tilltagande försvagning av i synnerhet den europeiska industrikonjunkturen. För att stimulera tillväxten bedrev centralbankerna dock en lättare penningpolitik under året med styrräntesänkningar eller uppskjutna räntehöjningar och andra stimulansåtgärder. Det bidrog starkt till att aktier som tillgångsslag fortsatte att gynnas av en stärkt tro hos investerarna på låga räntor under lång tid framåt, vilket gör det svårt för många aktörer att finna alternativ till börsen. På Stockholmsbörsen kunde redan tidigt under året konstateras att några sektorer drabbats påtagligt negativt av handelskriget mellan USA och Kina, framför allt teknologibolag inom halvledartillverkning och bilindustrin. Trots detta blev både Industri och Teknologi till slut de starkaste sektorerna på Stockholmsbörsen. Tillväxtbolag och räntekänsliga bolag som fastighetsbolagen gynnades kraftigt av de låga räntorna och fortsatte att värderas upp. De svenska exportbolagen gynnades också tydligt av att den svenska kronan under året försvagades mot de flesta andra valutor, t.ex. mot den amerikanska dollarn med 5,8 % och mot euron med 3,4 %. De sämsta sektorerna på Stockholmsbörsen var Bank och Teleoperatörer.

Övrigt

Fonden får använda derivatinstrument, inklusive OTC-derivat, som ett led i placeringsinriktningen. Under perioden använde fonden derivat i liten utsträckning. Enligt Swedbank Roburs interna regler är utlåning av värdepapper inte tillåten. För att undvika eventuella intressekonflikter beslutar Swedbank Robur Fonders oberoende styrelseledamöter om röstning på Swedbank AB:s bolagsstämma.

Basfakta	191231	181231	171231	161231	151231	141231	131231	121231	111231	101231
Fondförmögenhet, tkr	45 853 957	33 515 688	35 469 975	36 519 742	32 234 830	28 351 941	23 595 137	18 145 238	14 830 285	16 656 182
Andelsvärde, kr	405,38	308,55	331,91	298,19	273,28	249,09	215,51	171,58	153,61	186,12
Antal utestående andelar, tusental	113 114	108 624	106 866	122 473	117 956	113 820	109 486	105 755	96 543	89 493
Utdelning, kr per andel	-	-	-	-	-	-	-	7,73	5,53	4,50
Fondavkastning slutkurs (inkl utd), %	31,4	-7,0	11,3	9,1	9,7	15,6	25,6	16,9	-14,5	25,8
Jämförelseindex (inkl utd), %	31,5	-4,6	10,0	9,2	6,3	15,1	25,6	16,8	-13,2	25,7

Innehav per 2019-12-31

Finansiella instrument	Marknads- värde, tkr	% av fond	Exponering, tkr	% av fond
Fastighetsbolag				
Akelius Residential Property (SE) ²	361 509	0,8	361 509	0,8
Diös Fastigheter (SE)	211 025	0,5	211 025	0,5
Fastighets Balder B (SE)	927 969	2,0	927 969	2,0
Hemfosa Fastigheter (SE)	264 160	0,6	264 160	0,6
Nyfosa (SE)	239 310	0,5	239 310	0,5
	2 003 973	4,4	2 003 974	4,4
Finans				
Hoist Finance (SE)	197 952	0,4	197 952	0,4
Industrivärden A (SE)	202 983	0,4	202 983	0,4
Industrivärden C (SE)	147 123	0,3	147 123	0,3
Investor A (SE)	583 634	1,3	583 634	1,3
Investor B (SE)	1 172 001	2,6	1 172 001	2,6
Kinnevik B (SE)	418 839	0,9	418 839	0,9
Nordea Bank (FI)	1 111 420	2,4	1 111 420	2,4
SEB A (SE)	1 315 767	2,9	1 315 767	2,9
Svenska Handelsbanken A (SE)	678 771	1,5	678 771	1,5
Svebank A (SE)	1 797 474	3,9	1 797 474	3,9
	7 625 965	16,6	7 625 965	16,6
Hälsövård				
Ambea (SE)	136 024	0,3	136 024	0,3
Arjo (SE)	257 643	0,6	257 643	0,6
AstraZeneca SDB (GB)	1 682 154	3,7	1 682 154	3,7
Attendo (SE)	155 670	0,3	155 670	0,3
Bone Support (SE)	132 828	0,3	132 828	0,3
Elektia B (SE)	629 157	1,4	629 157	1,4
Getinge B (SE)	327 388	0,7	327 388	0,7
Immunovia (SE)	101 474	0,2	101 474	0,2
Oncopeptides (SE)	176 518	0,4	176 518	0,4
Swedish Orphan Biovitrum (SE)	424 688	0,9	424 688	0,9
	4 023 544	8,8	4 023 544	8,8
Industri				
ABB (CH)	1 288 979	2,8	1 288 979	2,8
Alfa Laval (SE)	608 989	1,3	608 989	1,3
Alimak Group (SE)	153 209	0,3	153 209	0,3
Assa Abloy B (SE)	1 286 221	2,8	1 286 221	2,8
Atlas Copco A (SE)	349 430	0,8	349 430	0,8
Atlas Copco B (SE)	2 411 068	5,3	2 411 068	5,3
Bravida (SE)	658 157	1,4	658 157	1,4
Coor Service Management (SE)	224 577	0,5	224 577	0,5
Epiroc A (SE)	315 366	0,7	315 366	0,7
Epiroc B (SE)	834 638	1,8	834 638	1,8
Fagerhult (SE)	94 874	0,2	94 874	0,2
Instalco (SE)	280 235	0,6	280 235	0,6
Lifco (SE)	465 051	1,0	465 051	1,0
Loomis B (SE)	189 400	0,4	189 400	0,4
Munters Group (SE)	312 542	0,7	312 542	0,7
Nordic Waterproofing (SE)	189 081	0,4	189 081	0,4
SAAB B (SE)	336 104	0,7	336 104	0,7
Sandvik (SE)	1 773 764	3,9	1 773 764	3,9
Securitas B (SE)	410 736	0,9	410 736	0,9
Skanska B (SE)	1 163 762	2,5	1 163 762	2,5
SKF B (SE)	580 518	1,3	580 518	1,3
Volvo B (SE)	3 016 570	6,6	3 016 570	6,6
AF Povry (SE)	316 650	0,7	316 650	0,7
	17 259 919	37,6	17 259 919	37,6
Informationsteknologi				
Ericsson B (SE)	894 223	2,0	894 223	2,0
Hexagon B (SE)	1 920 811	4,2	1 920 811	4,2
Nokia (FI)	286 284	0,6	286 284	0,6
	3 101 318	6,8	3 101 318	6,8
Kommunikationstjänster				
Millicom International Cellular SDB (LU)	255 494	0,6	255 494	0,6
Nordic Entertainment Group (SE)	235 877	0,5	235 877	0,5
Tele2 (SE)	437 858	1,0	437 858	1,0
Telia Company (SE)	664 452	1,4	664 452	1,4
	1 593 681	3,5	1 593 681	3,5
Konsumtion, dagligvaror				
AAK (SE)	349 232	0,8	349 232	0,8
Essity (SE)	1 847 707	4,0	1 847 707	4,0
	2 196 939	4,8	2 196 939	4,8
Konsumtion, sällanköpsvaror				
Autoliv SDB (SE)	178 401	0,4	178 401	0,4
Bonava (SE)	306 757	0,7	306 757	0,7
Dometic Group (SE)	345 323	0,8	345 323	0,8
Electrolux B (SE)	751 760	1,6	751 760	1,6
Evolution Gaming Group (SE)	1 006 082	2,2	1 006 082	2,2
Hennes & Mauritz B (SE)	735 323	1,6	735 323	1,6
Husqvarna B (SE)	405 902	0,9	405 902	0,9
JM (SE)	428 686	0,9	428 686	0,9
Kindred Group (MT)	189 369	0,4	189 369	0,4
Pandox (SE)	406 909	0,9	406 909	0,9
	4 754 511	10,4	4 754 511	10,4
Olja & gas				
Enquest (GB)	23 807	0,1	23 807	0,1
	23 807	0,1	23 807	0,1
Råvaror				
BillerudKorsnäs (SE)	638 778	1,4	638 778	1,4
Boliden (SE)	742 898	1,6	742 898	1,6
Lundin Mining (CA)	86 048	0,2	86 048	0,2
SCA B (SE)	634 096	1,4	634 096	1,4
Stora Enso R SDB (FI)	1 003 520	2,2	1 003 520	2,2
	3 105 341	6,8	3 105 341	6,8
Övriga Derivatinstrument				
OMXSESG Index Future 2020-01-17 ¹	0	0,0	20 606	0,0
	0	0,0	20 606	0,0
Summa finansiella instrument med positivt marknadsvärde	45 688 998	99,6		
Summa finansiella instrument med negativt marknadsvärde	0	0,0		

Finansiella instrument	Marknads- värde, tkr	% av fond	Exponering, tkr	% av fond
Summa finansiella instrument				
	45 688 998	99,6		
Netto övriga tillgångar och skulder	164 959	0,4		
Fondförmögenhet	45 853 957	100,0		

Innehav och positioner i finansiella instrument	% av fond
Överlåtbara värdepapper som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES	
¹ Övriga finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES.	0,0
² Överlåtbara värdepapper som är föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten.	0,8
³ Övriga finansiella instrument som är föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten.	-
⁴ Överlåtbara värdepapper som inom ett år från emissionen avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES	-
⁵ Överlåtbara värdepapper som inom ett år från emissionen avses bli föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten.	-
⁶ Övriga finansiella instrument.	-

Risk- och avkastningsmått	191231
Standardavvikelse fond, %	14,8
Standardavvikelse jmf-index, %	14,1
Active share, %	30,2
Tracking error, %	1,8
Genomsnittlig årsavkastning 2 år	10,5
Genomsnittlig årsavkastning 5 år	10,2

Extern jämförelse	191231
Morningstar fondkategori	Sverige
Morningstar fondbetyg	3 av 5

Kostnader	191231
Förvaltningsavgift i % av genomsnittlig fondförmögenhet*	0,40
Transaktionskostnader, tkr*	5 449
Transaktionskostnader i, % av omsatta värdepapper*	0,04
Årlig avgift %	0,40
Förvaltningskostnad i kr. Sparbelopp 10 000 kr*	47
Förvaltningskostnad i kr. Sparbelopp 100/mån*	2,82

Omsättning	191231
Omsättningshastighet, ggr/år	0,1

Derivatinstrument	191231
Högsta derivatbruttoexponering, %	0,0
Lägsta derivatbruttoexponering, %	0,0
Genomsnittlig derivatbruttoexponering, %	0,0

Köp och försäljning av finansiella instrument	191231
Omsättning genom närstående värdepappersinstitut, %	2,6
Omsättning genom fonder förvaltade av Swedbank Robur Fonder AB, %	11,2

Avrundningsdifferenser kan förekomma.
Se förklaringar i ordlistan på swedbank.se/fonder
* Baseras löpande 12 månader bakåt.

Balansräkning

Tillgångar, tkr	191231	181231
Överlåtbara värdepapper	45 688 998	33 364 120
Summa finansiella instrument med positivt marknadsvärde	45 688 998	33 364 120
Bankmedel och övriga likvida medel	116 776	45 969
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	0	0
Övriga tillgångar	51 259	137 611
Summa tillgångar	45 857 034	33 547 700

Skulder, tkr	191231	181231
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 077	2 332
Övriga skulder	0	29 679
Summa skulder	3 077	32 011
Fondförmögenhet	45 853 957	33 515 688

Poster inom linjen, tkr	191231	181231
Ställda säkerheter för övriga derivatinstrument	3 986	3 505

Resultaträkning

Intäkter och värdeförändring, tkr	191231	181231
Värdeförändring på överlåtbara värdepapper	9 483 407	-3 596 436
Värdeförändring på övriga derivatinstrument	4 985	-1 133
Ränteintäkter	3	2
Utdelningar	1 438 502	1 192 363
Valutakursvinster och -förluster netto	-390	-1

Övriga intäkter	0	24 578
Summa intäkter och värdeförändring	10 926 507	-2 380 628

Kostnader, tkr	191231	181231
Förvaltningskostnader	163 912	148 250
Räntekostnader	1 238	2 542
Övriga finansiella kostnader	4	2
Övriga kostnader	5 488	5 545
Summa kostnader	170 642	156 339
Årets resultat	10 755 865	-2 536 967

Förändring av fondförmögenhet, tkr	191231
Fondförmögenhet vid årets början	33 515 688
Andelsutgivning	3 833 675
Andelsinlösen	-2 251 272
Årets resultat enligt resultaträkning	10 755 865
Fondförmögenhet vid årets slut	45 853 957

Hållbarhetsinformation

- ☒ Hållbarhetsaspekter beaktas i förvaltningen av fonden
- ☐ Hållbarhetsaspekter beaktas inte i förvaltningen av fonden

Hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen av fonden

- ☒ Miljöaspekter (t.ex. bolagens inverkan på miljö och klimat)
- ☒ Sociala aspekter (t.ex. mänskliga rättigheter, arbetstagarrättigheter och likabehandling)
- ☒ Bolagsstyrningsaspekter (t.ex. aktieägars rättigheter, frågor om ersättningar till ledande befattningshavare och motverkande av korruption)
- ☐ Andra hållbarhetsaspekter

Metoder som används för hållbarhetsarbetet

☒ Fonden väljer in

- ☐ Hållbarhetsaspekter är avgörande för förvaltarens val av bolag
- Fonden har specifika och uttalade kriterier för att välja in bolag utifrån miljö, sociala och affärsetiska frågor. Analys av bolagens arbete med hållbarhet är avgörande för valet av bolag i fonden.
- ☒ Fondens förvaltare tar hänsyn till hållbarhetsfrågor
- Hållbarhetsaspekter beaktas i ekonomiska bolagsanalyser och investeringsbeslut, vilket får effekt men behöver inte vara avgörande för vilka bolag som väljs in i fonden.

Fondbolagets kommentar:

Fonden har påverkande kriterier för miljö, mänskliga rättigheter och korruption som kan ge upphov till inval av bolag för investering.

Övrigt

- ☐ Annan metod som fonden tillämpar för att välja in

☒ Fonden väljer bort

Fonden placerar inte i bolag som är involverade i följande produkter och tjänster. Högst fem procent av omsättningen i det bolag där placeringen sker får avse verksamhet som är hänförlig till den angivna produkten eller tjänsten.

Produkter och tjänster

- ☒ Klusterbomber, personminor

Fondbolagets kommentar:

0%. Avser både produktion och distribution.

- ☒ Kemiska och biologiska vapen

Fondbolagets kommentar:

0%. Avser både produktion och distribution.

- ☒ Kärnvapen

Fondbolagets kommentar:

0%. Avser både produktion och distribution.

- ☒ Tobak

Fondbolagets kommentar:

Produktion: 0 %. Aktiv distribution: 5 %.

- ☒ Pornografi

Fondbolagets kommentar:

Fonden investerar inte i bolag som producerar kol till mer än 30% av omsättningen. Lista över uteslutna bolag finns på [swedbankrobur.se](#)

Internationella normer

Fonden undviker att investera i bolag som är involverade i kränkningar av internationella normer och konventioner kring miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och affärsetik, t ex FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

☒ Fonden undviker att investera i samtliga identifierade bolag som inte följer internationella normer.

☒ Bolag där fonden inte ser förändringsvilja eller där fonden bedömer att bolagen inte kommer att komma tillrätta med problemen under en acceptabel tidshorisont underkänns för investering.

Fondbolagets kommentar:

Företag som fonden investerar i förväntas följa internationella normer för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt eller korruption. Vid överträdelser inleds påverkansdialog med företagen. Om dialogen inte leder till en acceptabel lösning säljs innehaven.

Länder

☒ Av hållbarhetsskäl placerar inte fonden i bolag involverade i vissa länder/räntebärande värdepapper utgivna av vissa stater.

Övrigt

☒ Övrigt

Fondbolagets kommentar:

Ovanstående är tillämpligt på direktinvesteringar i bolag samt aktiederivat på bolag, men gäller inte för investeringar i indexderivat eller i börshandlade fonder (ETF).

☒ Fondbolaget påverkar

Fondbolaget använder sitt ägarinflytande för att påverka bolag i hållbarhetsfrågor.

Fondbolaget har kontakt med bolag i syfte att påverka dem i en mer hållbar riktning.

☒ Bolagspåverkan i egen regi

Fondbolagets kommentar:

Fonden ägs och förvaltas av Swedbank Robur varför påverkansarbetet sköts av Swedbank Robur. Vi har totalt 9 interna specialister inom hållbarhet och ägarstyrning. Specialisterna för löpande dialog med olika bolag och/eller emittenter för att påverka dessa att vara mer hållbara och driva dem i en positiv riktning. Dessutom är förvaltarna och fondbolagets valberedare involverade i påverkansarbetet.

☒ Bolagspåverkan i samarbete med andra investerare

Fondbolagets kommentar:

Vi bedriver påverkansarbete inom ramen för PRI (FN:s principer för ansvarfulla investeringar) och tillsammans med andra investerare på eget initiativ.

☒ Bolagspåverkan genom externa leverantörer/konsulter

Fondbolagets kommentar:

Påverkan sker genom 2 externa leverantörer: ISS-Ethix och Sustainabilitys Engagement Service.

☒ Röstar på bolagsstämmor

Fondbolagets kommentar:

Fondbolaget deltar och röstar på bolagsstämmor utifrån fondbolagets principer för aktieägarengagemang.

☒ Deltar i valberedningar för att påverka styrelsens sammansättning

Fondbolagets kommentar:

Fondbolaget deltar i valberedningar utifrån fondbolagets principer för aktieägarengagemang.

☒ Annan bolagspåverkan

Uppföljning av hållbarhetsarbetet

Fonden har valt in

Hållbarhetskriterierna är integrerade i den ordinarie investeringsprocessen. Befintliga innehav följs upp fortlöpande och inför nyinvesteringar prioriterar vi de bolag i fondens möjliga placeringsuniversum som bäst uppfyller fondens hållbarhetskrav. Exempel på bolag som har valts in i fonden med hänsyn tagen till hur de hanterar möjligheter och risker avseende hållbarhet är

Munters och AF Poyry, bolag som aktivt arbetar med hållbarhetsfrämjande verksamheter i form av energieffektiviseringar samt luft- och klimatförbättringar.

Fonden har valt bort

Fonden följer Swedbank Roburs policy för Ansvarsfulla investeringar samt Folksam LO:s etiska kriterier. Dessutom är Swedbank Roburs analys av kontroversiella produkter och/eller verksamheter en integrerad del av investeringsprocessen. Dagliga kontroller har gjorts under året för att säkerställa att fonden inte har investerat i bolag som ägnar sig åt verksamhet som fonden av hållbarhetsskäl ska välja bort.

Exempel på bolag som valts bort utöver policyn, kriterierna eller restriktioner mot vissa kontroversiella produkter och/eller verksamheter på grund av bristande hållbarhetsarbete, bolagets produkter eller tjänster är Betsson p.g.a. bolagets alltför stora exponering mot oreglerade marknader samt Collector, vars exponering mot konsumentkreditlån utgör en hållbarhetsrisk.

Fonden har påverkat

Swedbank Robur har under 2019 fört dialog med 58 bolag avseende hållbarhet och bolagsstyrning. Swedbank Robur har också fört dialog med 6 bolag genom leverantörer och samarbeten. Exempel på dialoger med avseende på hållbarhet är diskussioner under året med mobiloperatören Tigo (f.d. Millicom) om dess verksamhet i Sydamerika, med tydliga beskrivningar från vårt håll om vilka förväntningar vi ställer på bolaget och dess hållbarhetsarbete. Dialog har också förts om hållbarhetsfrågor med Fagerhult, Munters, AF Poyry, Dios Fastigheter, Akelius och EQT inför respektive bolags inkludering som innehav i fonden. Dialogerna har som mål att förbättra både hållbarhet och lönsamhet i bolagen och att förebygga och minska allvarliga konsekvenser för människor och miljö. I övrigt har arbete bedrivits gällande flertalet storbanker, där vi varit kritiska aktieägare men också konstruktiva granskare i syfte att förstå bankernas verksamhet i relation till det regelverk som man hade att efterleva under respektive tidsperiod. Vi har därefter försökt förstå det förbättringsarbete som bankerna genomför inom olika områden. För fondens räkning har Swedbank Robur röstat på 77 bolagsstämmor och deltagit i 36 valberedningar. Vi deltar i och röstar på bolagsstämmor och/eller deltar i valberedningar utifrån fondbolagets principer för aktieägarengagemang. Vi anlitat inte röstningsrådgivare, utan beslut avseende röstning tas utifrån fondbolagets principer för aktieägarengagemang. Fondbolaget har tillgång till extern analys (Nordic Investor Services och ISS Ethix) främst avseende utländska bolag. En fullständig lista över vilka bolag hållbarhetsteamet har kontaktat samt de stämmor och/eller valberedningar som Swedbank Robur deltagit i finns under "Ägarstyrning" på [swedbankrobur.se/agarstyrning.html](#).

Förklaring till jämförelseindex

Fondens jämförelseindex utgör en relevant referens i förhållande till fondens placeringsriktning, tillgångsslag, marknader och i de fall det är relevant branscher. Jämförelseindexens avkastning inkluderar utdelningar med hänsyn tagen till skatteeffekten (nettoutdelning).

Riskbedömningsmetod

Fondbolaget mäter dagligen den sammanlagda exponeringen för fonden genom åtagandemetoden. Åtagandemetoden beräknar de av fondens exponeringar som uppkommer genom användning av derivat. Vid beräkningen konverteras derivat till exponeringar motsvarande de underliggande tillgångarna i derivaten. För optioner, m.fl. görs även en deltaberäkning. Vid beräkningen av de sammanlagda exponeringarna tar fondbolaget hänsyn till nettning och hedgning.

Fondens risker

Aktiefonder ger normalt störst möjlighet till hög värdetillväxt på lång sikt. Men en placering i en aktiefond innebär också en högre risk, eftersom kurserna kan svänga kraftigt på aktiemarknaden. Materiella risker i fonden som inte fullt ut avspeglas i riskindikator är:

- Koncentrationsrisk. Fonden placerar huvudsakligen i ett land (Sverige) vilket ökar koncentrationsrisken.
- Då derivat används i en liten utsträckning i fonden påverkas fondens riskprofil i viss omfattning.

Källskatt

Det råder en viss osäkerhet i olika länder om vilken skatt svenska fonder ska betala på utdelningar på utländska aktier. Swedbank Robur följer utvecklingen i varje enskilt land och redovisar och betalar skatt enligt den rådande uppfattningen vid varje givet tillfälle. Bedömningen i olika länder kan komma att förändras och Swedbank Robur kommer i så fall att anpassa redovisningen och betalningen utifrån gällande praxis. Swedbank Roburs uppfattning är att fonden i de flesta fall är berättigade till nedsättning enligt avtal, intern lokal rätt eller EU-rätt.

Ersättningspolicy

Fondbolagets styrelse har antagit en ersättningspolicy som är förenlig med och främjar en sund och effektiv riskhantering. Fondbolagets ersättningspolicy är vidare utformad för att motverka ett risktagande som är oförenligt med de av fondbolaget förvaltade fondernas riskprofiler. Ersättningspolicyn ska motverka ett överdrivet risktagande och stimulera anställda att vid varje given tidpunkt leverera hållbara prestationer.

Ersättningssystemet består av två rörliga ersättningsprogram, utöver fast ersättning i form av månadslön i kontanter. Det rörliga ersättningsprogrammet "Eken" är koncernövergripande och det individuella prestations- och fondandelsbaserade ersättningsprogrammet "IPAM" är infört under 2017 specifikt för Robur då regelverket för fondbolag skiljer sig från regelverket som tillämpas i koncernen i övrigt. Den fasta delen av ersättningen står för en tillräckligt stor del av den totala ersättningen att det är möjligt att fastställa all rörlig ersättning till noll. Rörlig ersättning kan utgå med max 12 fasta månadslöner.

Eken är ett generellt prestations- och aktiebaserat ersättningsprogram och omfattar i princip samtliga anställda inom Swedbank koncernen, dock inte alla anställda inom fondbolaget, och består normalt av uppskjuten ersättning i form av aktier i Swedbank AB (publ). IPAM omfattar 57 anställda i fondbolaget. IPAM består av dels kontanter och dels av fondandelar. 60 % av den rörliga ersättningen utbetalas direkt efter prestationsåret, varav 50 % betalas i fondandelar och 50 % i kontanter. 40 % av ersättningen skjuts upp enligt nedan, varav 50 % betalas i fondandelar och 50 % i kontanter. Fondandelar (inklusive uppskjutna fondandelar) är inlåsta som prestationsrätter ett år efter tilldelning innan de kan säljas.

Uppskjutandeperioden ska spegla den rekommenderade innehavsperioden som framgår av fondens faktablad, dock minst 3 år.

• För fonder med 3 års innehavsrekommendation ska uppskjutandedelen utbetalas efter 3 år, ingen pro-rata.

• För fonder med 5 års innehavsrekommendation ska uppskjutandedelen utbetalas under 5 år, genom en pro-rata fördelning (jämt fördelad över den tid som ersättning skjuts upp) där den första utbetalningen av kontanter och överlåtelser av fondandelar får göras först ett år efter det att den rörliga ersättningen beslutades.

Ersättningsprogrammet är utformat för att i största möjliga mån undvika att intressekonflikter uppstår. Varje portföljförvaltare följs upp och bedöms utifrån samtliga förvaltningsuppdrag. Det rörliga ersättningsystemet följs upp och övervakas kontinuerligt. Den rörliga ersättningen syftar till att stimulera sunda beteenden och önskade resultat, och till att skapa en sund balans mellan belöning och riskexponering i fonden.

I utformningen av anställdas mål tas hänsyn till riskprofilen i de fonder som den anställda förvaltar, jämförelseindex samt placeringshorisont. Målen är mätbara, tydliga och transparenta. I målen ingår även hur medarbetaren lever bolagets värderingar (öppen, enkel och omtänksam).

Den rörliga ersättningen baseras på den anställdes prestation, vilken utvärderas efter de prestationskriterier som fastställs i början av varje kalenderår. Utvärderingen vilar på en kombination av kvantitativa och kvalitativa resultat. En förutsättning är att de finansiella målen är uppfyllda. Information om ersättningar enligt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder (FFFS 2013:9) och föreskrifter om förvaltare av alternativt investeringsfonder (FFFS 2013:10) finns publicerad på fondbolagets webbplats.

Ersättningsbelopp

Det sammanlagda utbetalda ersättningsbeloppet är 180 528 769 kronor, varav 18 172 738 kronor avser utbetald rörlig ersättning. Ersättningen täcker samtliga 238 anställda.

Sammanlagt utbetalt ersättningsbelopp till bolagets verkställande ledning, anställda som har ett väsentligt inflytande på riskprofilerna för fondbolaget/fonderna samt ansvariga för kontrollfunktioner, särskilt reglerad personal (SRs), 67 personer, uppgick under året till 79 562 329 kronor exklusive pensionskostnader, varav rikttagare: 62 721 995 kronor, ledande strategiska befattningar: 14 967 361 kronor samt kontrollfunktioner:1 872 973 kronor.

Redovisningsprinciper

Denna årsberättelse har upprättats enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2013:9, ESMA:s riktlinjer och beaktar de riktlinjer för redovisning av nyckeltal avseende värdepappersfonder och specialfonder som utfärdats av Fondlagens förening.

Värderingsprinciper

Fondens finansiella instrument inklusive skulder och derivat värderas till marknadsvärde motsvarande avslutspris på balansdagen (2019-12-31). Om balansdagen inte är handelsdag, används pris från senaste handelsdag före balansdagen. Om pris inte kan erhållas, eller är missvisande enligt fondbolagets bedömning, får värdet sänka på objektiv grund enligt allmänt vedertagna värderingsprinciper.

Revisionsberättelse

Till andelsägarna i Folksam LO Sverige.

Rapport om årsberättelse

Uttalanden

Vi har i egenskap av revisorer i Swedbank Robur Fonder AB, organisationsnummer 556198-0128, utfört en revision av årsberättelsen för Folksam LO Sverige för år 2019, med undantag för hållbarhetsinformationen under rubrikerna Hållbarhetsinformation och Uppföljning av hållbarhetsarbetet ("hållbarhetsinformation").

Enligt vår uppfattning har årsberättelsen upprättats i enlighet med lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Folksam LO Sveriges finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsinformationen under rubrikerna Hållbarhetsinformation och Uppföljning av hållbarhetsarbetet.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till fondbolaget enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övrig upplysning

Revisionen av årsberättelsen för räkenskapsåret 2018 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 05 mars 2019 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsberättelse.

Fondbolagets ansvar

Det är fondbolaget som har ansvaret för att årsberättelsen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder. Fondbolaget ansvarar även för den interna kontroll som det bedömer är nödvändig för att upprätta en årsberättelse som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsberättelsen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsberättelsen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsberättelsen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av fondbolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i fondbolagets uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsberättelsen, däribland upplysningarna, och om årsberättelsen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera fondbolaget om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsinformationen

Det är fondbolaget som har ansvaret för hållbarhetsinformationen under rubrikerna Hållbarhetsinformation och Uppföljning av hållbarhetsarbetet och för att den är upprättad i enlighet med lagen om värdepappersfonder.

Vår granskning av hållbarhetsinformationen för fonden har skett med vägledning i tillämpliga fall av FAR:s uttalande RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsinformationen har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Hållbarhetsinformation har lämnats i årsberättelsen.

Stockholm den 03 mars 2020
PricewaterhouseCoopers AB

Peter Nilsson,
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Martin Welén,
Auktoriserad revisor

Styrelsen och verkställande direktören för Swedbank Robur Fonder AB avger härmed årsberättelse för 2019 för Folksam LO Sverige.

Stockholm den 3 mars 2020

Liza Jonson,
VD

Joachim Spetz
Ordförande

Marianne Flink

Evert Carlsson

Monica Åsmyr

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsberättelse har avgivits den 3 mars 2020.

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Nilsson,
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Martin Welén,
Auktoriserad revisor